

חינוך בפרשה- פרשת בוא

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ, מרצה באחיה

איש מהיר במלאכתו

רגילים להתבדח כי בימי קדם עשו את כל העבודה. עמלו וטרחו קשות בכל תחומי החיים, חרשו וזרעו, קצרו, לשו ואפו, בכדי לטעום פת לחם (ודילגנו על יותר ממחצית 'סידורא דפת'...). כיבסו ביד. כרתו עצים להסקה ובישול. טחנו. ליקטו. חלבו וגיבנו, נסעו באיטיות על גבי בעלי חיים. שאבו מים ונשאו דליים במוטות. חצבו אבני בנין ביגיעת כפיים, תפרו בגדים בעצמם מבד שארגו, סרגו וצבעו לבד. והיום? הכל מהיר וחשמלי. רוכשים מוכן במזומן. הזמנה טלפונית. משלוחים. הכל 'אינסטנט'. תחבורה ומיחשוב. וראו זה פלא, למרות הקידמה, ולמרות שיש מי ש'עושה את העבודה', **אין לנו זמן!** ככל ש'מתקדמים' כך 'מפגרים' בזמן.

נראה כי עם התקדמות הטכנולוגיה, האנשים נסוגים. מאבדים האתגר שבעשייה, החריצות והעמידה בהספקים. המדד ההישגי והתעשייתי פגע בערכי **האישיות**. נִשְׁחַק אחד מיסודות האדם בכלל והיהדות בפרט, **מידת הזריזות**.

פצות או מְצוֹת?

לקראת צאתנו ממצרים, ברגעים מכוננים של 'עם ישראל', מצוה הקב"ה וְשִׁמְרָתֶם אֶת הַפְּצוֹת. 'רבי יאשיה אומר, אל תהי קורא את הפצות אלא את המצוות, כדרך שאין מחמיצין את הפצות כך אין מחמיצין את המצוות, אלא, אם באה לידך **עשה אותה מיד**. הפסוק ממשיך וְשִׁמְרָתֶם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם **חַקַּת עוֹלָם**. התורה מלמדת כי נשמור את הלימוד ממעשי הקב"ה ביציאת מצרים, שמיהר להוציאנו לפני שנשקע בשערי הטומאה רח"ל (עי' באוה"ח הק' כאן). לעתים חושב האדם "מה משנה אם אתפלל מנחה דקה לפני שקיעת החמה, או דקה לאחריה? מה 'עושים עסק' על רגע לפני או אחרי זמן צאת השבת? על כן הציווי להתבונן בהבדל בין חמץ לבין מצה, זה תלוי בדקה! נלמד ערכו של רגע בחיים! בתאונת דרכים, לדוגמא, 'רגע' הוא מה שמבדיל בין חיים למוות! וכמו בגשמיות כך גם בחיי רוחניות.

מהי זריזות?

על מלמד לטפח ולפתח מידת הזריזות. **זריזות אינה מהירות בלבד, אלא הערכה נכונה של ריבוי המשימות שלפניו**. הוא יודע שחשוב ללמד, וחשוב גם לחייך. הוא יודע שחשוב להתעניין אצל התלמיד על אחיו החולה רח"ל, וחשוב לעודד ילד שמתאמץ בלימודיו. חשוב לשמוח עם פלוני שחגג אמש אירוסי אחיו, וחשוב לקבל בברכה את אלמוני השב מימי מחלה. חשוב להיות בקשר עם המורה שמלמד אה"צ, וחשוב לבדוק ממבחינים ולהחזירם בהקדם. חשוב לתמוך במתקשה, וחשוב לתכנן פעילויות ואירועים לכיתה. מתוך שהוא מעריך נכונה מהי העבודה שלפניו, חשיבות כל משימותיו הרבות, וברור לו שאת כל אלה, **מחובתו** להספיק, הוא נעשה

זריז ויעיל, והכל יבוא על מקומו, ובשלום. כולנו מספיקים גם לנשום וגם לשתות, כי הללו חובה... כך יש עוד חובות.

זריזות משלבת הערכה, תכנון וביצוע יעיל.

הזריזות היא מטרה וערך בפני עצמה, ולא אמצעי בלבד. הקב"ה צוה לאכול קרבן פסח **בחיפזון**. ולמה למהר? הרי אכלו רק עד חצות, ועד הבוקר נאסר לצאת מהבית? בנ"י הזדרזו לתרום ולהקים משכן. משבחים את זריזות עושי המלאכה, ומעירים על הנשיאים שהתעצלו בתרומתם. ולמה למהר ולסיים הכל עד חנוכה? הרי אין מעמידים את המשכן עד א' בניסן! אלא, כמו שיש מצוה לאכול קר"פ, כמו הציווי וְעָשׂוּ לִי מִקֶּדֶשׁ. כך יש ביהדות ענין להיות זריז!

רב הדומה למלאך

עה"פ פי שפתי כהן ישקרו דעת ותורה יבקשו מפיהו פי מלאך ה' צבאות הוא, דורש ר' יוחנן (מו"ק יז) **(אם דומה הרב למלאך ה' - יבקשו תורה מפיו, ואם לאו - אל יבקשו תורה מפיו. וכי היכן נמצא כאלה מלמדים? האם נדרשים כולנו ללמוד רק אצל גדולי ישראל, המועטים, ששתל ה' בחמלתו בכל דור ודור? ושמעתי על פי הרמח"ל) מסילות ישרים פ"ו (בביאור מידת הזריזות 'המלאכים נשתבחו במדה הטובה הזאת, שנא'... מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, ואומר והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק. והנה אדם הוא אדם ולא מלאך, על כן אי אפשר לו שיגיע לגבורתו של המלאך. אך ודאי שכל מה שיוכל להתקרב במדרגתו אליו, ראוי שיתקרב' עכ"ל. ידקה הרב למלאך!**

כאמור, אין 'זריזות' מהירות בלבד. ה'אורחות צדיקים' מעיר כי הממהר בריצתו וברכיבתו קרוב ליפול ולהיכשל. ומה היא הזריזות? וכתב (שער ט"ו) 'שיהא נעור בליבו ויקץ במחשבתו, ויקלו איבריו למלאכתו...'. **עבודה מתוכננת, חשיבה על כל פרט, הכנה מבעוד מועד, ניהול תקין של הזמן, הללו הם מיסודות הזריזות, ואף מיסודות החינוך.**

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ

123ymm@gmail.com